

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lze ze strany společníka nebo akcionáře přimět kapitálovou obchodní korporaci k výplatě zisku?

Ve světě, a také v České republice, se lze setkat se situací, kdy kapitálové obchodní korporace za účelem rychlého růstu reinvestují svůj veškerý dosažený zisk. Situace je typická pro technologické start-upy, které potřebují značnou dávku kapitálu pro další růst. Lze se však setkat i s případy, kdy společnost zisk hromadí spíše z konzervativních důvodů na „horší časy“. V obou těchto případech mohou členové obchodní korporace čekat na rozdělení zisku nemalou dobu. Existují možnosti, jak se ze strany společníka a akcionáře domáhat vůči obchodní korporaci výplaty nerozděleného zisku?

Zahraniční právní úprava

V zahraničí je běžné, že minoritní společníci a akcionáři mají velmi omezené možnosti, jak společnost přimět vyplatit zisk. Např. v USA bývá většinou jedinou možností, jak přimět společnost k výplatě zisku, výměna vedení společnosti – což je ze strany minoritního společníka v podstatě nemožné^[1]. Lze se setkat s případem, kdy američtí akcionáři přiměli k výplatě dividend společnost Ford Motor Co., nicméně jednalo se spíše o ojedinělý případ, kdy společnost nevyplácela zisk z toho důvodu, jelikož majoritní akcionář jednostranně rozhodl o použití zisků na zlepšení pracovních podmínek zaměstnanců společnosti.^[2] Notoricky známé jsou rovněž značně konzervativní japonské společnosti, které desítky let hromadí nerozdělený zisk. V Japonsku to zašlo tak daleko, že tamější regulátor burzy vyhrožuje veřejně obchodovatelným společnostem výmazem z burzy, pokud nezlepší svůj přístup ohledně rozdělování zisku (resp. vytvoření hodnot pro akcionáře).^[3]

Právo na podíl na zisku dle českého práva

České právo ve vztahu k (ne)rozdělení zisku je však vykládáno zcela opačným způsobem. Zákonná úprava je ohledně podílu na zisku poměrně stručná. § 161 odst. 1 ZOK stanoví, že společníci se podílejí na zisku a na jiných vlastních zdrojích určených valnou hromadou k rozdělení mezi společníky v poměru svých podílů, ledaže společenská smlouva určí jinak. Obdobně § 348 odst. 1 ZOK stanoví, že akcionář má právo na podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích, který valná hromada schválila k rozdělení mezi akcionáře.

Dle Nejvyššího soudu je valná hromada oprávněna rozhodnout o tom, že zisk nebude rozdělen a bude ponechán společnosti a použit pro její podnikání, avšak pouze z důležitých důvodů a při respektování zákazu zneužití většiny hlasů.^[4] V daném případě nebylo shledáno následující zdůvodnění pro nerozdělení zisku za dostatečné: „*Management neví, jaká bude situace dnes a zítra, a proto požaduje nechat peníze nerozdělené, a dále že krize je natolik vážná, že se jedná o bezprecedentní situaci. Některé společnosti ve světě, které byly považovány za vlajkové lodě průmyslu a společnosti s vysokým hodnocením, jsou ve vážných problémech. Od 30. let minulého století taková situace nenastala.*“

Odborná literatura dovozuje, že předmětem posuzování musí být vždy důvody skutečné, nikoliv nutně důvody prezentované členy volených orgánů společnosti, kteří předkládají návrh na

(ne)rozdělení zisku. Tyto důvody totiž mohou zastírat skutečný záměr zejména většinových akcionářů, pod jejichž vlivem mohou členové volených orgánů být. Tímto záměrem může být například záměr donutit menšinové společníky k odchodu ze společnosti právě tím, že jim nebude rozdělen zisk, ač ho společnost vytvoří.[\[5\]](#)

Z rozsudku Vrchního soudu v Olomouci vyplývá, že tvrzení nutnosti na náklady na opravy a investice nemůže být důvodem pro nerozdělení zisku, pokud tyto náklady společnost vynakládala i v minulých letech kdy dosahovala rovněž zisku, když tyto další plánované náklady nepředstavují nic neobvyklého ve vztahu k dlouhodobému průběhu hospodaření.[\[6\]](#)

Pakliže má na valné hromadě dojít k nerozdělení zisku, je nutné pečlivě zvážit obsah pozvánky na valnou hromadu, ve kterém se musí důvody nerozdělení zisku řádně vysvětlit. Vrchní soud v Olomouci dále považoval důvod nerozdělení zisku spočívající v blíže neurčeném poklesu množství volných peněžních prostředků společnosti a rostoucí zadluženosti, což má být patrné z finančních výkazů zveřejněných ve výročních zprávách za minulá období, za zcela abstraktní a nedostatečný.[\[7\]](#)

Nicméně, nestačí důvody pro nerozdělení zisku pouze smysluplně konkretizovat. Dle rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové poukázání na jednu investiční akci či potřebu spolufinancování dotačních akcí jistě nesplňuje požadavek řádného zdůvodnění způsobu rozdělení zisku, respektive nerozdělení zisku akcionářům, a to za situace, kdy společnost po dlouhá léta generuje zisk a po dlouhá léta akcionářům dividendy neposkytuje.[\[8\]](#)

Nicméně je nutné upozornit, že kapitálová obchodní korporace nemusí být založena primárně za účelem zisku. Dle Nejvyššího soudu důležitým důvodem pro nerozdělení zisku mohou být mimo jiné i ujednání obsažená ve stanovách upravující nakládání se ziskem společnosti.[\[9\]](#)

Možnosti obrany

Pokud rozhodnutí valné hromady o (ne)rozdělení zisku nebude v souladu se zákonem (viz výše uvedená pravidla), společník je oprávněn se dle § 191 ZOK dovolávat neplatnosti usnesení valné hromady (akcionář je oprávněn se domáhat neplatnosti usnesení valné hromady dle § 428 ZOK). V obou případech platí, že společník nebo akcionář je povinen na valné hromadě podat protest.

Ze strany společníka nebo akcionáře se lze domáhat i rozdělení doposud nerozděleného zisku za minulá období, tento bod však musí být obsahem programu jednání na valné hromadě.[\[10\]](#) V této souvislosti je vhodné připomenout, že kvalifikovaný akcionář je oprávněn doplnit na pořad valné hromady jím určenou záležitost, kdežto kvalifikovaný společník je oprávněn rovnou požádat jednatele, aby svolal valnou hromadu k projednání jím navržených záležitostí.[\[11\]](#)

Závěr

Česká právní úprava poskytuje značné možnosti obrany menšinových společníků a akcionářů proti nerozdělování zisků ze strany kapitálových obchodních korporací. Domáhat se neplatnosti rozhodnutí valné hromady za účelem dosáhnoutí výplaty zisku je navíc možné bez ohledu na výši podílu společníka nebo počtu akcií u akcionáře. To znamená, že i když například akcionář vlastní pouze jedinou akcii společnosti ČEZ, a.s. a nebude spokojen s výší navržené dividendy, je oprávněn se domáhat neplatnosti usnesení valné hromady.

Lze tedy uzavřít, že v důsledku této právní úpravy existuje zvýšený tlak na kapitálové obchodní korporace, aby byl z jejich strany pravidelně vyplácen zisk, a to dokonce na úkor případných investic.

Mgr. Tomáš Kubiček,

advokát

[Plavec & Partners, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Na Zábřadlí 1, 110 00 Praha 1

Tel. : +420 739 348 665

Email: ak@ppak.cz

[1] K dispozici >> [zde](#).

[2] Dodge v. Ford Motor Co., 204 Mich 459; 170 NW 668 (1919)

[3] K dispozici >>> [zde](#).

[4] Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. NS 29 Cdo 3059/2011

[5] HOLEJŠOVSKÝ. Vztah práva akcionáře na dividendu k rozhodování o použití zisku akciové společnosti. s. 90. (op. cit. 5).

[6] Usnesení Vrchního soudu v Olomouci, sp. zn. 8 Cmo 122/2016

[7] Usnesení Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 5 Cmo 108/2022

[8] Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, sp. zn. 55 Cm 208/2018

[9] Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 3885/2017

[10] Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 927/2020

[11] § 187 a § 369 ZOK

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)